Eduskunta
Hallintovaliokunta
hav@eduskunta.fi

HE 6/2024 vp

Lausunto hallituksen esityksestä laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten (ns. erityisosaajalaki)

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettaviksi ulkomaalaislakia ja eräitä muita lakeja. Esityksellä pantaisiin täytäntöön EU:n ns. erityisosaajadirektiivi (EU) 2021/1883, jolla uudistetaan EU:n ns. sinistä korttia koskeva sääntely.

Suomen Yrittäjät pitää esitystä yleisesti tarpeellisena ja kannatettavana. Uudistetun erityisosaajadirektiivin tavoitteena on luoda unionin laajuinen selkeä ja avoin maahanpääsyjärjestelmä, jolla saadaan houkuteltua kolmansista maista korkean osaamistason työntekijöitä tulemaan ja jäämään unioniin ja edistettyä kyseisten työntekijöiden liikkuvuutta. Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että EU:n sinisen kortin järjestelmää kehitetään käyttökelpoisemmaksi.

Suomen Yrittäjät pitää kuitenkin tarpeellisena myös sitä, että Suomessa säilytetään kansallista erityisasiantuntijan oleskelulupaa koskeva sääntely (ulkomaalaislain 73 §). Koska EU:n sininen kortti on koko EU:n laajuinen järjestelmä, Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että Suomi voi helpottaa erityistä osaamista tai asiantuntemusta omaavien ulkomaalaisten työperäistä maahantuloa myös omista lähtökohdistaan. EU:n sinisellä kortilla ja kansallisella erityisasiantuntijan oleskeluluvalla on osin toisistaan poikkeavat ominaisuudet, mutta ne eivät ole keskenään ristiriidassa, vaan täydentävät toisiaan.

Suomen Yrittäjät pitää tarkoituksenmukaisena, että EU:n sinisestä kortista ja sen menettelyistä säädetään ulkomaalaislaista erillään. Esityksen mukainen yksityiskohtainen sääntely olisi epäjohdonmukaista sisällyttää ulkomaalaislain muuhun sääntelyyn, joten valittu sääntelyratkaisu selkeyttää nykyistä ulkomaalaisen työvoiman sääntelyn systematiikkaa.

Korkean osaamistason määrittelyn kannalta on tärkeää, ettei kyse ole ainoastaan tiettyihin tutkintoihin perustuvasta muodollisesta arvioinnista. Erityisosaajien kohdalla korkea osaaminen tai ammattipätevyys on yhä useammin muutakin kuin tietyn tutkinnon tuottamaa osaamista. Tämän vuoksi Suomen Yrittäjät pitää tärkeän, että esityksessä (4 §:n 1 momentin 9 kohta) on huomioitu se, että korkean osaamistason voi osoittaa myös tosiasiallisella työskentelyllä.

Suomen Yrittäjät katsoo, että esityksen mukainen palkkakynnys (1,0) on tarkoituksenmukainen. Palkkakynnyksen asettaminen direktiivin mukaiselle alarajalle madaltaa osaltaan ulkomaalaisten erityisosaajien pääsyä työhön Suomeen ja helpottaa yritysten mahdollisuutta rekrytoida työvoimaa kolmansista maista. On myös perusteltua, että samaa palkkakynnystä sovelletaan sekä EU:n siniseen korttiin että ulkomaalaislain 73 §:n mukaiseen kansalliseen erityisasiantuntijan oleskelulupaan.

EU:n sinistä korttia käytetty Suomessa varsin vähän. Erityisesti palkkakynnyksen yhtenäistäminen voi johtaa siihen, että sinisiä kortteja haetaan nykyistä kansallista erityisasiantuntijan oleskelulupaa useammin. Sinisen kortin etuna ulkomaalaisen työntekijän kannalta on sen mahdollistama EU:n sisäinen liikkuvuus, mahdollisuus saavuttaa sen avulla helpommin pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen status, sekä työttömyystilanteissa suoja-aika, jonka kuluessa lupaa ei saa peruuttaa.

Työnantajan kannalta sinisen kortin käyttöön ei liity vastaavia etuja. Joissakin tilanteissa kansallinen erityisosaajan oleskelulupa voisi olla työnantajalle edullisempi, jos työantajalla olisi riski menettää ulkomaisen työntekijänsä sen vuoksi, että hän voi siirtyä toiseen EU-valtioon töihin sinisen kortin mahdollistaman liikkuvuuden vuoksi.

Sekä työnantajien että ulkomaalaisten työntekijöiden kannalta on tärkeää, että oleskeluluvan käsittely tapahtuu mahdollisimman joutuisasti. Tämä on tärkeää myös korkean osaamistason työntekijöiden houkuttelun näkökulmasta. Suomen Yrittäjät pitää esityksen mukaista 60 päivän käsittelyajan takarajaa liian pitkänä. Käsittelyn tulisi kaikissa tilanteissa tapahtua enintään 30 päivässä.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Albert Mäkelä
asiantuntija, OTM